

PLATON'UN THEAİTETOS' UNDA FİLOZOFUN PORTRESİ

SOKRATES :

" Sevgili dostum, filozofun halk arasından birini alıp yükselere çıkardığını ve bu insanın "Ben sana ne haksızlık yaptım? Sen bana ne haksızlık yaptın?" sorularından vazgeçip bizzat adalet ve adaletsizliğin ne olduklarını, özlerinin neden ibaret olduğunu, geri kalan şeyler gibi birbirlerinden de neyle ayrıldıklarını araştırmaya giriştiğini varsayalım. Bu adamın aynı şekilde "Pers kralı hazineleriyle mutlu mudur?" veya "Altınları olan bir insan mutlu mudur?" sorularını sormaktan vazgeçip genel olarak krallığın, insanın mutluluk veya mutsuzluğunun ne olduğunu, onların karşılıklı özlerini, insanların onlardan birini nasıl elde edecekleri, diğerinden nasıl kaçınacaklarını ele aldığını var sayalım. Bu felsefi sorulara cevap vermek zorunda kaldığında bu sefer bizim dar kafalı, kavga çıkarmaya meraklı adamımızın kendisi zor durumda kalacaktır. Bu kadar yüksek bir yerde bulunduğu için rahatsızlık duyacak, ne diyeceğini bilemeyecek ve kekeleyecektir. Böylece sadece Trakya'lı hizmetçi kızları, diğer bilgisiz insanları değil -çünkü bunlar onun durumunu anlayamayacaktır, kölelerin eğitimine aykırı bir eğitim almış olan herkesi kendine güldürecek.

Theodoros, sözünü ettiğimiz iki insandan her birinin durumu budur. Senin doğru olarak filozof dediğin özgürlük ve rahatlık içinde yetişmiş olanın talihine kölelere özgü işler yapmak düşerse, saf ve işe yaramaz görünmesinden, örneğin bir seyahat bohçasını bağlamasını, tatlı yemekler hazırlamasını veya hoş sözler söylemesini bilememesinden ötürü onu kınamamalıyız. Diğerleri bütün bunları ustaca ve çabucak yapabilir. Ancak o, ne özgür bir adam gibi soylu bir tarzda paltosunu sağ omuzuna atmasını, ne konuşma sırası kendisine geldiğinde Tanrılarla mutlu insanlara yakışan şekilde sözlerini ahenkli kılmasını bilir."